

Zorgverlener ambassadeur thuis

Technologie kan een belangrijke rol spelen in sociale interactie, autonomie en zelfredzaamheid van ouderen. Toch is er nog veel weerstand. Het Tiptop-project in Tilburg wil belemmeringen wegnemen door eerst draagvlak te creëren bij zorgprofessionals. Zij kunnen vervolgens senioren enthousiasmeren voor technologische producten. *Learning by doing* zijn de toverwoorden.

De alleenstaande vrouw van 76 met lichte dementie woonde nog thuis, maar ze verloor het overzicht. Ze vergat wel eens boodschappen te doen, stond soms 's morgens niet op of sloeg een maaltijd over. Haar dochter en kleinkinderen konden niet voorkomen dat mevrouw de structuur in haar leven kwijtraakte. Toen kwam Tessa. Mevrouw praat nu graag met deze zorgrobot en Tessa zegt hardop wanneer het tijd is voor bijvoorbeeld koffie of de lunch. En zelf probeert ze op tijd op te staan, zodat ze kan zeggen: 'Hahaha, Tessa, je bent te laat'. De proef met de robot is geslaagd. De vrouw ervaart meer eigen regie en overzicht in haar dag-structuur. De kinderen weten nu dat zij maaltijden,

medicatie en afspraken niet vergeet en zo krijgt de mantelzorg andere inhoud dan alleen controle.

Belemmeringen wegnemen

Deze casus is een voorbeeld van hoe Tiptop werkt in de wijk Reeshof in Tilburg. Tiptop staat voor Technologische Innovatieve Producten Toepassen bij Ouderen door Professionals. Dat is een project van Samenwerkingsverband Eerstelijnszorg Reeshof, op wijkniveau door de verschillende organisaties heen. Het doel is belemmeringen voor het gebruik van technologische producten weg te nemen.

"Het gaat er in de kern om dat professionals, ouderen en mantelzorgers samen producten uitproberen", vertelt projectleider Marieke Dooremalen, praktijkverpleegkundige ouderenzorg bij HAP Tuindorp en Gezondheidscentrum Reeshof.

Behoudend

"Zorgverleners zijn vaak nog erg behoudend", zegt Dooremalen. "Wij denken nog niet erg in technologische oplossingen. Met als gevolg dat als iemand bijvoorbeeld zijn of haar medicijnen vergeet in te nemen, er dan vier keer per dag iemand langsgaat. Dat kan ook met een medicijndispenser worden opgelost."

Het gaat niet om zoveel mogelijk producten weg te zetten, maar zoveel mogelijk oplossingen op maat, legt Kanters uit. "We denken vanuit de cliënt. We kijken eerst naar het niveau van functioneren en dan welke technologie daar bij kan matchen. Daarom is het belangrijk dat zorgverleners de producten ook zelf heel goed leren kennen." Ze worden twee maanden uitgeprobeerd met de cliënt en zijn of haar mantelzorgers.

- Tiptop is een project van Samenwerkingsverband Eerstelijnszorg Reeshof.
- Het multidisciplinaire team bestaat uit professionals van Gezondheidscentrum Reeshof, Thebe (onder meer wijkverpleging en woonzorgcentra), De Wever (onder andere thuiszorg en woonzorgcentra), huisartsenpraktijken Dalem en Tuindorp, Ergotherapie Tilburg-Waalwijk e.o. en de Brabantse proeftuin dementie.
- De onderzoeken rondom Tiptop zijn in volle gang. De deelnemende zorgverleners zijn bij de start geïnterviewd en worden aan het einde nog eens bevraagd. Verder beantwoorden cliënten vragen bij het begin en na afloop van de uitleenperiode. In september worden de analyses uitgewerkt.

'Professionals, ouderen en mantelzorgers proberen samen producten uit'

hof. De professionals fungeren als ambassadeurs om te enthousiasmeren binnen de wijk en de zorgorganisaties. En dat werkt, zeggen Marloeke van Oirschot, wijkverpleegkundige bij Thebe team Reeshof-Oost, en Mariëlle Kanters, ergotherapeut bij Ergotherapie Tilburg-Waalwijk e.o.

Méer dan uitleenpunt

Zorgverleners delen de ervaringen met collega's, zodat ook van anderen kan worden geleerd waar men tegenaan kan lopen. "Het was voor mij als wijkverpleegkundige vooral leerzaam om samen met zorgverleners van andere disciplines naar cliënten te gaan", zegt

technologie



Van links naar rechts: wijkverpleegkundige Marloeke van Oirschot met dementieklok Bbrain, praktijkverpleegkundige ouderenzorg Marieke Dooremalen met sociale robot Tessa en ergotherapeut Mariëlle Kanters met seniorentablet Compaan.

Van Oirschot. “Dan kun je op handlingsniveau kijken en van elkaar leren.” Kanters vult aan: “Je hebt onderling een intensiever contact. Dat kost wat tijd, maar uiteindelijk werk je efficiënter. Verschillende disciplines sluiten beter op elkaar aan.”

Vooraf *learning by doing* blijkt te werken, zegt Dooremalen. “Het echt ervaren! Als ik zie dat een product werkt bij mevrouw Jansen, denk ik: zou er óók een product zijn dat mevrouw Pieterse - met nét andere problematiek, mogelijkheden en netwerk - kan ondersteunen?” In de komende tijd wordt gewerkt aan een goed systeem van distributie en uitleen. Van Oirschot: “We denken aan een uitprobeerservice die meer is dan alleen een uitleenpunt. Je moet niet alleen informatie geven, maar echt tijd steken in begeleiding.”

Houvast aan kalenderklok

Tiptop loopt sinds oktober. Zo'n dertig ouderen hebben nu een product uitgeprobeerd. Uit de ervaringen blijkt dat

het goed is niet meer dan één product tegelijk in te zetten. Cliënten kunnen anders horendol worden van alle bliepjes en piepjes. Soms moet je even doorzetten, zegt Dooremalen, ook wanneer

een cliënt geen meerwaarde verwacht. “Een vrouw zei dat ze geen kalenderklok nodig had, omdat ze wel op de krant kon zien welke dag het was. Ik liet hem toch achter. Later bleek zij daar veel houvast aan te hebben.”

Ook blijkt wel dat de ‘implementatie’ bij een cliënt en zijn of haar netwerk een zaak van lange adem is. Inslijpen en oefenen zijn de kernwoorden. En het is heel belangrijk dat er draagvlak is bij het hele team en iedereen weet wie welke producten gebruikt, aldus Dooremalen, Kanters en Van Oirschot. “Het allerbelangrijkst is dat alle organisaties in de wijk techniek hoog op de agenda hebben.” <<

Tekst: Leendert Douma

Van valdetectie tot vrijetijdsbesteding

De hulpmiddelen binnen Tiptop zijn bedoeld voor mensen met NAH, dementie, eenzaamheid, depressie, valrisico, drempelvrees, verminderd zicht en verminderd gehoor. Het gaat om:

- Bij verminderd initiatief of moeite met planning van taken en dag-structuur: sociale robot Tessa.
- Bij verminderde oriëntatie in plaats: GPS Spotter (horloge).
- Bij verminderde oriëntatie in tijd: digitale dag-aanduiding (kalenderklok).
- Bij verstoorde mobiliteit en stabiliteit: valdetectie.
- Voor alleenwonende mensen met dementie: leefstijlmonitoring Sensara.
- Voor digitale sociale interactie: Compaan (tablet).
- Voor sociaal contact, planning, vrijetijdsbesteding: Braintrainer app.
- Voor sociaal contact, planning, vrijetijdsbesteding: Dementia app.
- Bij verminderd zicht: Compact HD viewer.
- Bij verminderd gehoor: Phonak Roger pen.
- Medicijndispenser.